

Uczniowie klasy VII,

w związku z przerwą w funkcjonowaniu naszej szkoły przesyłam instrukcje dotyczące samodzielnego opracowania i utrwalenia treści z zakresu języka polskiego w domu. W załącznikach zamieszczam zeskanowane strony z podręcznika i zeszytu ćwiczeń do Waszej dyspozycji. Jeżeli ktoś z Was zostawił materiały do języka polskiego w szkole, powinien wydrukować załączone pliki (zeszyt ćwiczeń), aby móc je uzupełnić i przynieść do szkoły w celu ich sprawdzenia. W przypadku notatek, które samodzielnie musicie zredagować w domu, możecie skorzystać z przesłanych materiałów – wydrukować je i wkleić lub przepisać (wedle Waszego uznania). **To co zostało zapisane kolorem zielonym powinno znaleźć się w zeszycie / pogrubione treści proszę wpisać na kolorowo. Informacje o zadaniach w zeszycie ćwiczeń zazaczyłem na czerwono.** Bardzo proszę o poważne podejście do tematu, bo zdajecie sobie sprawę z ilości materiału, który musimy zrealizować w klasie VII i VIII. Wierzę w Waszą obowiązkowość i dojrzałość ☺

Pozdrawiam

PS Macie na siebie uważać, myć ręce i wrócić do szkoły zdrowi, bo inaczej ... sami wiecie ☺

W związku z powyższym proszę o:

1. przeczytanie utworu „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego (do 6 kwietnia 2020 r.).
Z powodu zamknięcia biblioteki i możliwych trudności w wypożyczeniu lektury zamieszczam adres strony internetowej, na której dostępny jest bezpłatny e-book:
<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/syzyfowe-prace.html>,
2. uzupełnienie zadań w zeszycie ćwiczeń dotyczących:
 - *Części mowy i części zdania* s. 74 – 77;
 - *Przypomnienia podstawowych ćwiczeń z zakresu składni* s. 78 – 80;
 - *Budowy zdania pojedynczego* s. 80 – 83,
3. wykonanie quizu podsumowującego na platformie Quizizz:
<https://quizizz.com/join/quiz/5e6c8d53bab07d001bb9b85d/start>
4. opracowanie w zeszycie następujących tematów:

Lekcja

Temat: Zasady poprawnej komunikacji niewerbalnej.

[Podręcznik s. 234 – 235. Przeanalizuj zamieszczone informacje i zadania.]

- 1. Komunikacja niewerbalna – wszelkie zamierzone i niezamierzone, pozasłowne przekazywanie informacji. To „mowa” naszego ciała, na którą składają się: mimika, gesty, pozycja ciała, przestrzenne stosunki między komunikującymi się osobami.**
2. Najważniejsze niejęzykowe zachowania grzecznościowe:
 - utrzymywanie kontaktu wzrokowego z rozmówcą,
 - ustawienie się przodem do osoby mówiącej,
 - dostosowanie odpowiedniego tonu i tempa wypowiedzi do sytuacji,
 - dostosowanie odpowiedniego wyglądu do sytuacji.

Lekcja

Temat: Czy słowa szesnastowiecznego poety są nadal aktualne?

[Podręcznik s. 235 – 236 + **ćwiczenia s. 84 - 85**]

Przeczytaj tekst ze s. 235 *Pieśń XIV* Jana Kochanowskiego.

Wykonaj samodzielnie w zeszycie zadania z podręcznika:

1/236

2/236

Rządzący	
powinien	nie powinien

3/236

4/236

Zredaguj w zeszycie notatkę na temat rymu i jego rodzajów (pisemnie lub w formie wydruku) / **na kolorowo.**

Lekcja

Temat: Pisownia partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

[Podręcznik s. 244 – 245 + **ćwiczenia s. 86 – 87**]

Zredaguj w zeszycie notatkę na temat pisowni „nie” z różnymi częściami mowy (pisemnie lub w formie wydruku) / **na kolorowo.**

ŁĄCZNA LUB ROZDZIELNA PISOWNIA PARTYKUŁY NIE

Partykułę *nie* piszemy łącznie z:

- rzeczownikami, np. *niepalenie*, *niesprawiedliwość*,
- przymiotnikami i przysłówkami odprzymiotnikowymi w stopniu równym, np. *nieładny*, *nieładnie*, *niewysoki*, *niewysoko*,

Partykułę *nie* piszemy rozdzielnie z:

- przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym, np. *nie ładniejszy*, *nie najładniejszy*, *nie ładniej*, *nie najładniej*,
- osobowymi formami czasownika i z bezokolicznikami, np. *nie czyta*, *nie czytać*,
- czasownikami nieosobowymi, np. *nie trzeba*, *nie warto*, *nie należy*,

Uwaga. Czasowniki, które nie mają formy niezaprzeczonej, piszemy łącznie, np. *niedowiedzieć*, *niedomagać*, *nienawidzić*.

- przysłówkami niepochozzącymi od przymiotników, np. *nie bardzo*, *nie dziś*, *nie tutaj*,
- zaimkami, np. *nie ja*, *nie każdy*, *nie ten*,
- liczebnikami, np. *nie pierwszy*, *nie pięcioro*.

Uwaga. Wyrazy *niejeden* (w znaczeniu *wielu*), *niewiele* (w znaczeniu *mało*) i *nieraz* (w znaczeniu *czasami*) piszemy łącznie.

Wykonaj samodzielnie w zeszycie zadania z podręcznika:

1 a i b/245

2/ 245

3 a i b/245

4/245

6/245 (Nie musisz przepisywać tekstu – wystarczy wypisać wyłącznie wyrazy z partykułą „nie” łącznie lub rozdzielnie).

Lekcja

Temat: Co to jest homonim?

[Podręcznik s. 246 – 247 + **ćwiczenia s. 87 – 88**]

Zredaguj w zeszycie notatkę na temat homonimów (pisemnie lub w formie wydruku) / **na kolorowo**.

Homonimy – wyrazy, które mają **takie samo brzmienie**, ale zupełnie **inne znaczenia**, a niekiedy również pisownię, np.
pokój – stan, w którym nie ma wojny albo pomieszczenie w domu
lud – ludzie; *lód* – woda w stałym stanie skupienia
piła – narzędzie stolarskie albo 3. os. lp. r.ż. czasu przeszłego czasownika *pić*

Przeczytaj tekst ze strony 246 i wykonaj samodzielnie w zeszycie zadania z podręcznika:

1/246

2/247

3/247

4/247 (pisemnie)

5/247

8/247

Kultura wypowiedzi. Grzeczność niejęzykowa

Grzeczność to nie tylko wymagane przez nasze obyczaje odpowiednio dobrane słowa czy zwroty grzecznościowe wypowiedziane w określonym miejscu i sytuacji. O grzeczności świadczą również siła głosu, tempo mówienia, spojrzenie, postawa ciała i gesty. Często to właśnie niejęzykowe zachowania wskazują na prawdziwe intencje mówiącego.

1. Przyjrzyj się ilustracjom i powiedz, jakie niejęzykowe zachowania grzecznościowe towarzyszą ukazanim sytuacjom.

Najważniejsze **nienjęzykowe zachowania grzecznościowe**:

- utrzymywanie kontaktu wzrokowego z rozmówcą,
- ustawienie się przodem do osoby mówiącej,
- dostosowanie odpowiedniego tonu i tempa wypowiedzi do sytuacji,
- dostosowanie ogólnego wyglądu do sytuacji.

za niegrzeczne uchodzi mówienie do kogoś ze wzrokiem skierowanym w inną stronę;
mówienie tyłem do rozmówcy bez wyraźnego powodu, stanie czy siedzenie bokiem świadczą o złych manierach;
nie należy mówić zbyt głośno czy też zbyt cicho, szybko, niechlujnie itp.;
nieodpowiedni ubiór, uczesanie, makijaż mogą zostać potraktowane jako wyraz braku grzeczności

2. a) Przeczytaj głośno tekst na dwa sposoby, tak by za każdym razem oddać inne intencje mówiącego.
b) Powiedz, jaki wpływ na charakter wypowiedzi może mieć sposób mówienia.

- Czekam czterdzieści pięć minut.
- Nie przesadzaj, Kamil, tylko czterdzieści jeden.
- Mogłeś przynajmniej zadzwonić, że się spóźnisz.
- Wiesz przecież, że tutaj nie ma zasięgu.
- Ostatnio też się spóźniłeś. Może powinienem ci podawać wcześniejszą godzinę spotkania, żeby wreszcie udało ci się dotrzeć na czas.

3. Porozmawiajcie o tym, w czym przejawia się brak kultury w przedstawionych scenkach.

4. W 3–4-osobowych zespołach przygotujcie krótkie scenki ilustrujące dobre i złe zachowania. Wykorzystajcie pozajęzykowe elementy, takie jak siła głosu, tempo mówienia, gesty itp.

Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie ...

- **paść** – karmić
- **poruczono** – powierzone, polecono
- **zwierzono** – powierzone
- **zawždy** – zawsze
- **piecza** – opieka
- **uczynić poczet** – zdać raport
- **krzywy** – tu: niesprawiedliwy
- **wynić** – ująć cało
- **się grofem poczyta** – uważa się za grafa, hrabiego
- **siermięga** – wierzchnie ubranie noszone przez chłopów
- **w złotych głowach** – w złotogłowach, czyli w szatach z jedwabiu przetykanego złotą nitką
- **być mu w okowach** – niech będzie w kajdanach
- **wszeteczeństwo** – bycie bezwstydny, nieprzyzwoitym

Jan Kochanowski
(1530–1584),
patrz s. 21

Jan Kochanowski

Pieśń XIV (Księgi wtóre)

s. 368–369 ▶▶▶

Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie,
A ludzką sprawiedliwość w rękę trzymacie,
Wy, mówię, którym ludzi paść poruczono
I zwierzchności nad stadem bożym zwierzono:

Miejcie to przed oczyma zawždy swojemi,
Żeście miejsce zasiedli boże na ziemi,
Z którego macie nie tak swe własne rzeczy
Jako wszytek ludzki mieć rodzaj na pieczy.

A wam więc nad mniejszymi zwierzchność jest dana,
Ale i sami macie nad sobą pana,
Któremu kiedykolwiek z spraw swych uczynić
Poczet macie; trudnoż tam krzywemu wynić.

Nie bierze ten pan darów ani się pyta,
Jeśli kto chłop czyli się grofem poczyta,
W siermiędze li go widzi, w złotych li głowach,
Jeśli najmniej przewinil, być mu w okowach.

Więc ja podobno z mniejszym niebezpieczeństwem
Grzeszę, bo sam się tracę swym wszeteczeństwem.
Przełożonych występki miasta zgubili
I szerokie do gruntu carstwa zniszczyli.

ZADANIA

- Powiedz, do kogo jest skierowana apostrofa rozpoczynająca wiersz.
- Znajdź fragmenty, w których jest mowa o tym, jakimi zasadami muszą się kierować ludzie sprawujący władzę.
 - Na podstawie tekstu sformułuj kilka pozytywnych cech, którymi powinni się charakteryzować rządzący. Podaj też, czego powinni się wystrzegać.
- Wskaż fragment nawiązujący do sądu ostatecznego i odpowiedz na pytania.

s. 366–367 ▶▶▶

 - Kto według podmiotu lirycznego jest sędzią i ma największą władzę?
 - Które słowa wyrażają myśl, że na sądzie ostatecznym wszyscy są równi?
 - Co weźmie pod uwagę Bóg, sądząc ludzi?
- Przypomnij sobie cechy pieśni jako gatunku (s. 23) i przeanalizuj zabiegi, które wpłynęły na melodyjność utworu.
 - Ustal liczbę sylab w każdym wersie i nazwij rodzaj wiersza.
 - Określ, jaki wpływ na brzmienie pieśni mają rodzaj i układ rymów.

Rym – powtórzenie **jednakowych lub podobnych układów brzmieniowych** w zakończeniach wyrazów pojawiających się w określonym miejscu dwóch lub więcej wersów.

RODZAJE RYMÓW

PODZIAŁ RYMÓW ZE WZGLĘDU NA

- Napisz pracę na wybrany temat.
 - Jak sądzisz, czy warto byłoby przeczytać wiersz Jana Kochanowskiego współczesnym politykom? Uzasadnij swoją opinię.
 - Wyjaśnij, jakimi zasadami – według ciebie – powinni się kierować ludzie sprawujący władzę.
 - Rozwiń myśl zawartą w dwóch ostatnich wersach *Pieśni XIV*.
 - Rozważ, czy odpowiedzialność ludzi sprawujących władzę jest większa niż tych, którzy tej władzy podlegają.

Wolność wyboru

Wisława Szymborska

Możliwości

Wolę kino.
 Wolę koty.
 Wolę dęby nad Wartą.
 Wolę Dickensa od Dostojewskiego.
 Wolę siebie lubiącą ludzi
 niż siebie kochającą ludzkość.
 Wolę mieć w pogotowiu igłę z nitką.
 Wolę kolor zielony.
 Wolę nie twierdzić,
 że rozum jest wszystkiemu winien.
 Wolę wyjątki.
 Wolę wychodzić wcześniej.
 Wolę rozmawiać z lekarzami o czymś innym.
 Wolę stare ilustracje w prążki.
 Wolę śmieszność pisania wierszy
 od śmieszności ich niepisania.
 Wolę w miłości rocznice nieokrągłe,
 do obchodzenia co dzień.
 Wolę moralistów,
 którzy nie obiecują mi nic.
 Wolę dobroć przebiegłą od łatwowiej za bardzo.
 Wolę ziemię w cywilu.
 Wolę kraje podbite niż podbijające.
 Wolę mieć zastrzeżenia.
 Wolę piekło chaosu od piekła porządku.
 Wolę bajki Grimma od pierwszych stron gazet.

• **Karol Dickens** czyt. Dickens (1812–1870) – angielski pisarz; w swoich utworach łączył realizm z liryzmem i humorem

• **Fiodor Dostojewski** (1821–1881) – rosyjski pisarz; w swoich utworach przedstawiał mroczną stronę ludzkiej natury

• **moralista** – osoba nakłaniająca innych do przestrzegania zasad moralnych

• **w cywilu** – niezwiązany z wojskiem

• **Grimm** – odwołanie do braci Grimmów – pisarzy i uczonych; autorów baśni mrocznych, krwawych, pełnych okrucieństwa, ale w których dobro i przezorność zwyciężają niegodziwość

ZADANIA

1. Wyjaśnij, czemu sprzeciwiają się Ikebal i działacze Frontu Wyzwolenia. Wskaż odpowiednie fragmenty w tekście i na ich podstawie dokończ wniosek.

Ikebal i działacze Frontu Wyzwolenia walczą z .?

2. Porozmawiajcie o postawie Ikebala.

a) Weźcie pod uwagę wypowiedzi bohatera, w których przedstawia swoje decyzje i ujawnia ich motyw.

heroizm – bohatertwo, odwaga, poświęcenie

b) Podajcie cechy chłopca, które ujawniają się w analizowanym fragmencie.

c) Powiedzcie, na czym polega heroizm Ikebala.

Yousafzai, Ishmael Beah, Thandiwe Chama – czyt. Jusufzaj, Iszmil Bea, Tandiwe Czama

3. Przypomnij sobie cechy utworów należących do literatury faktu (s. 146), a następnie znajdź je w analizowanym fragmencie.

4. Zaprezentuj sylwetkę wybranej młodej osoby walczącej o prawa dziecka.

Malala Yousafzai ■ Ishmael Beah ■ Thandiwe Chama ■ Baruani Ndume

5. Napisz list oficjalny do wybranej instytucji, np. do Rzecznika Praw Dziecka, w sprawie, którą uważasz za ważną.

1. a) Od wymienionych rzeczowników utwórz rzeczowniki z partykułą *nie* i je zapisz.

przyjaciel ■ bezpieczeństwo
chęć ■ łaska ■ dyskrecja
dyspozycja ■ tolerancja

b) Ustal, jak należy napisać partykułę *nie* w zdaniach zapisanych w dymku.

2. Uzasadnij pisownię partykuły *nie* w poniższych wypowiedziach.

3. a) Od przymiotników utwórz stopień wyższy i najwyższy z przeczeniem *nie*.

doskonały ■ piękny ■ wierny ■ bogaty ■ silny ■ mądry

b) Z wybranymi dwoma przymiotnikami ułóż zdania, w których partykuła *nie* będzie pełnić funkcję wyraźnego przeciwstawienia.

4. Podaj zasadę ortograficzną dotyczącą pisowni partykuły *nie* w każdej grupie wyrazów.

nie teraz	nie warto	nie pięć	nie ja
nie dosyć	nie wolno	nie czworo	nie tu
nie całkiem	nie wiadomo	nie czterdziesty	nie ówdzie

5. Wyjaśnij, dlaczego w poniższych czasownikach *nie* piszemy łącznie. Odwołaj się do wiedzy ze słowotwórstwa. W razie trudności skorzystaj z odpowiednich źródeł.

niepokoić ■ niewolić ■ niedomagać ■ niecierpliwie się

6. Przepisz tekst. W razie wątpliwości skorzystaj z odpowiedniego słownika.

(Nie)całą godzinę wytrzymałem w tej ciężkiej zbroi. (Nie)brak mi odwagi, ale (nie)wiele brakowało, żebym zamarzył. (Nie)raz stałem już na warcie, gdy było (nie)zwykle zimno, ale nigdy (nie)trzeba było mieć tyle żelazta na sobie! Że też (nie)którzy mają tak (nie)mądre pomysły! Niech sobie sam dowódca postoi... Na pewno (nie)wytrzymałby tak długo jak ja...

Pisownia partykuły *nie* z różnymi częściami mowy. PowtórzenieŁĄCZNA LUB ROZDZIELNA PISOWNIA PARTYKUŁY *NIE*

Partykułę *nie* piszemy łącznie z:

- rzeczownikami, np. *niepalenie, niesprawiedliwość,*
- przymiotnikami i przysłówkami odprzymiotnikowymi w stopniu równym, np. *nieładny, nieładnie, niewysoki, niewysoko,*

Partykułę *nie* piszemy rozdzielnie z:

- przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym, np. *nie ładniejszy, nie najładniejszy, nie ładniej, nie najładniej,*
- osobowymi formami czasownika i z bezokolicznikami, np. *nie czyta, nie czytać,*
- czasownikami nieosobowymi, np. *nie trzeba, nie warto, nie należy,*

Uwaga. Czasowniki, które nie mają formy niezaprzeczonej, piszemy łącznie, np. *niedowiedzieć, niedomagać, nienawidzić.*

- przysłówkami nie pochodzącymi od przymiotników, np. *nie bardzo, nie dziś, nie tutaj,*
- zaimkami, np. *nie ja, nie każdy, nie ten,*
- liczebnikami, np. *nie pierwszy, nie pięcioro.*

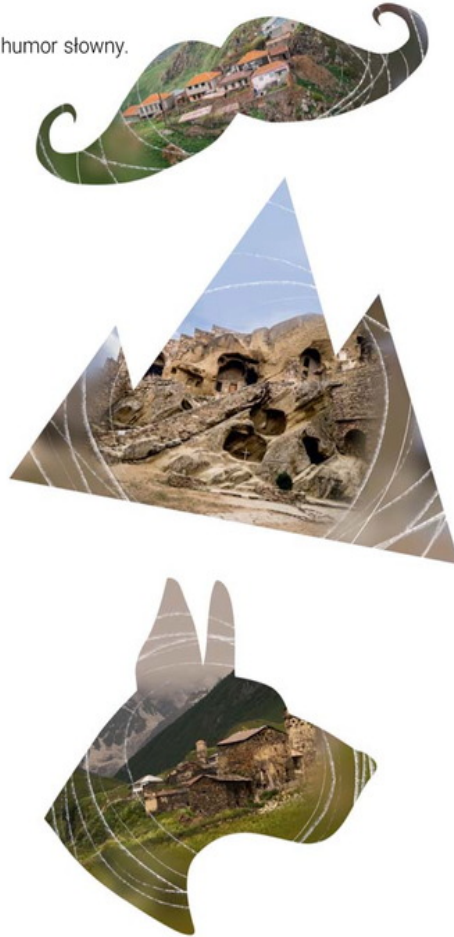
Uwaga. Wyrazy *niejeden* (w znaczeniu *wielu*), *niewiele* (w znaczeniu *mało*) i *nieraz* (w znaczeniu *czasami*) piszemy łącznie.

Skarbiec języka. Homonimy

1. Przeczytaj tekst i objaśnij, na czym polega humor słowny.

Stanisław Barańczak
Gruzja

Kiedy słyszę słowo „Gruzja”,
Okiem duszy widzę gruz ja.
Jeży mi się wąs i pejs aż,
Gdy przedstawiam sobie pejzaż,
Który, jakże kaukaski,
Z definicji nie jest płaski.
Kaukaz, skał kaskada, składa
Się z gór, z których wciąż coś spada.
To nam gwizdnie lawin z gór wizg,
To znów rumor urwań urwisk.
Gdy z urwiska gład odpryska,
Skutkiem – skalne rumowiska.
Stawiać zaś na teren stromy
Domy – efekt znów wiadomy:
Z gustem się gruzińskim gryzie
Coś w rodzaju wieży w Pizie.
Trwać nie mogąc w tym przechyle,
Dom przewraca się, i tyle.
W sumie widok jest fatalny:
Gruz ceglany plus gruz skalny.
Gruzin, gór porywcze dziecię,
Łamie trójnóg geodecie,
Przy okazji zaś i goleń,
Wznosząc okrzyk od pokoleń
Powtarzany w dumnej Gruzji
„I co teraz – pies ten gruz zji?!...”
– Takich przeżyć każdy Gruzin
W życiu ma co najmniej tuzin.

Homonimy – wyrazy, które mają takie samo brzmienie, ale zupełnie inne znaczenia, a niekiedy również pisownię, np.

pokój – stan, w którym nie ma wojny albo pomieszczenie w domu

lud – ludzie; *lód* – woda w stałym stanie skupienia

piła – narzędzie stolarskie albo 3. os. lp. r.ż. czasu przeszłego czasownika *pić*

2. Wypisz fragmenty z utworu Stanisława Barańczaka, które można uznać za homonimy.

3. Poniżej podano wyrazy będące homonimami. Do każdego z nich dopisz przynajmniej dwa znaczenia.

pilotka ■ korek ■ mina ■ golf ■ mysz ■ bal ■ bez ■ pory
piec ■ talia ■ kula ■ wiersz ■ para

4. Powiedzcie, dlaczego podane sformułowania można różnie rozumieć.

Idę na prawo. ■ Skrzynka granatów ■ Ale pudło! ■ Piękny jaguar!

5. Zapisz po dwa znaczenia podanych homonimów.

zamek	??	??	złoty	??	??
stop	??	??	tłok	??	??
donosić	??	??	kraj	??	??

6. a) Wybierz te wyrazy, które są homonimami.

AGNIESZKA ■ JOLKA ■ JASIEK ■ ANETA ■ KATARZYŃKA ■ AMERYKANKA
PARYŻANKA ■ KANADYJKA ■ CZESZKA ■ FINKA ■ ARTUR ■ TATAR

b) Wyjaśnij pisownię wielką i małą literą w wybranych homonimach.

7. Ułóż tekst, np. wiersz, w którym wykorzystasz homonimy. Użyj ich w dwóch znaczeniach. Możesz skorzystać z podanych wyrazów lub zaproponować inne.

dania ■ nie na żarty ■ płocie ■ piec ■ damy ■ kawka ■ japonki ■ biegly
para ■ tysiąc leci ■ polana ■ jaki ■ jasiak

8. Uzupełnij zdania właściwymi wyrazami. Dostosuj formę gramatyczną.

Chelm/helm ■ kolaż/kolarz ■ masarz/masaż

?. dojechali na metę. Ta artystka robi piękne .?.

Chyba pójdę na .? relaksacyjny. .? to ktoś, kto wyrabia wędliny.

Na ławce w mieście .? siedział żołnierz w .?.

Rytm. Rodzaje rymów

▶▶▶ podręcznik, s. 235

1. Które zabiegi poetyckie powodują, że utwór jest rytmiczny? Zaznacz odpowiednie informacje.

- powtarzający się układ rymów w wersach
- zastosowanie metafor i porównań
- wyrazy dźwiękonaśladowcze
- stała liczba wersów w zwrotkach
- zbliżona lub identyczna liczba sylab w wersach
- refren
- zastosowanie zdrobnień i/lub zgrubień
- identyczny układ zdań lub typów wypowiedzi w wyodrębnionych częściach
- liczne powtórzenia i/lub wyliczenia
- występowanie w utworze neologizmów i/lub archaizmów

2. Przeanalizuj rymy i je nazwij.

żeńskie/męskie ■ dokładne/niedokładne

Moja poezja to jest noc księżycowa,
wielkie uspokojenie;
kiedy poziomki słodkie są w parowach
i słodsze cienie.
Konstanty Ildefons Gałczyński, *O mej poezji* (fragment)

[]
.....
[]
.....
[]
.....
[]
.....

Gwiazdy wydały nade mną sąd:
wieczną jest ciemność, wiecznym jest błąd.
Ty, budowniku nadgwiezdnych wież,
będziesz się tułał jak dziki zwierz.
Tadeusz Miciński, *Ananke* (fragment)

[]
.....
[]
.....
[]
.....
[]
.....

3. a) Przeczytaj poniższy utwór.

Bolesław Leśmian
Przed świtem

Trwa jeszcze ciemne rano –
Śpi niebo nad altaną.

Staw błysnął o dwa kroki –
Już widać, że głęboki.

W łopuchu czy w pokrzywie
Świerszcz dzwoni przeraźliwie!

Rozpoznajże w ciemnocie,
Czy wróbel tkwi na płocie?

Kształt wszelki wybrnął z cienia,
Lecz nie chce mieć imienia.

Chce snom się jeszcze przydać:
Nie widać nic, a – widać.

☞ **łopuch** – roślina o bardzo dużych liściach

b) W jakiej sytuacji mogła się wypowiedzieć osoba mówiąca? Podaj swoją propozycję.

.....
.....
.....

c) Zbadaj, co tworzy rytm w tym utworze. Znajdź co najmniej trzy elementy rytmizujące wypowiedź i je nazwij.

.....
.....
.....

d) Podkreśl sformułowania, które – według ciebie – charakteryzują nastrój tego utworu.

- uspokojenie ■ radość ■ wyciszenie ■ groza ■ rozmarzenie ■ spokój
zadumanie ■ cisza ■ niezadowolenie ■ smutek ■ oczekiwanie

Pisownia partykuły *nie* z różnymi częściami mowy. Powtórzenie

▶▶▶ podręcznik, s. 244

1. Rozstrzygnij, które sformułowania dotyczące pisowni *nie* z różnymi częściami mowy są błędne, i je popraw.

Nie piszemy:

- łącznie z rzeczownikami, które nie występują w wyraźnym przeciwstawieniu,
- łącznie z czasownikami osobowymi,
- rozdzielnie z czasownikami bezosobowymi (nieosobowymi): bezokolicznikami i formami zakończonymi na *-no*, *-to*,
- łącznie z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym,
- rozdzielnie z przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym,
- rozdzielnie z przysłówkami nie pochodzącymi od przymiotników,
- rozdzielnie z wyrazami w funkcji czasownika (np. *brak*, *można*, *trzeba*),
- rozdzielnie z liczebnikami głównymi, porządkowymi i zbiorowymi,
- łącznie z zaimkami,
- rozdzielnie z partykułami.

2. Podkreśl wyrazy, z którymi partykułę *nie* należy zapisać rozdzielnie.

uczyć **tam** mały **ładny** najniższy najlepszy **WYSOKO** równo
brzydko dwa **NAJRÓWNIEJ** całkiem przerobiłyście **TERAZ**
jutro trzeba **PIECZE** wiadomo czterdziesty
szesnaścioro **PÓŁ** uczciwość

3. Ułóż zdania z podanymi rzeczownikami tak, by partykuła *nie* wystąpiła w funkcji przeciwstawienia.

dokładność ■ łaska ■ porozumienie ■ kara

.....

.....

.....

.....

4. W każdym szeregu wykreśl słowo, które z partykułą *nie* należałoby zapisać według innej zasady niż pozostałe wyrazy.

- dobry, grzeczny, doskonały, lepszy
- wyższy, najważniejszy, dobrze, najtrudniejszy
- śpi, myślenie, mruczą, czytałbyś
- on, tak, tam, dużo

5. Zapisz wyrazy z *nie* zgodnie z zasadami ortografii.

W średniowieczu wielu ludzi pisać i czytać. Dlatego rozwój szkolnictwa był ważny. Początkowo edukacja obejmowała czytanie i pisanie po łacinie, ale też liczenie, katechezę i śpiew. W szkołach uczyli się tylko chłopcy (..... dziewcząt). Przygotowywano ich do roli ministrantów i śpiewaków w kościele.

W XII–XIII wieku powstała większość sławnych uniwersytetów europejskich. Uczelnie dysponowały wyłącznym prawem nadawania stopni naukowych i miały całkowitą prawną.

Homonimy

▶▶▶ podręcznik, s. 246

1. Podkreśl wyrazy, które są homonimami.

pudło rola koło kask bal zamek
droga kawka METRO kij dzieje GROT

2. a) Udowodnij, że podane wyrazy mogą być różnymi częściami mowy. Zadanie wykonaj według wzoru.

mamy $\left\{ \begin{array}{l} \text{czasownik od mieć} \\ \text{rzeczownik od mama} \end{array} \right.$

działa $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

biegły $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

je $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

bez $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

damy $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

długi $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

kuli $\left\{ \begin{array}{l} \dots \\ \dots \end{array} \right.$

b) Z homonimem wybranym z ćwiczenia 2a ułóż dwa zdania tak, by w każdym z nich użyć wyrazu będącego inną częścią mowy.

.....

.....

3. W każdym z podanych szeregów wskaż wyrazy, które nie mają homonimów.

- menu pożywienie dieta
- serwis zagrywka serw
- kawka kawowiec napój

4. Wyjaśnij, jaką funkcję w reklamie pokazanej obok pełnią homonimy. Swoją wypowiedź poprzyj przykładami z tekstu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

